

Intervjun Barbro och Gittan 2023 07 04

Samtalet sker hemma hos Barbro och Gittan i deras finrum i den gula villan på Oxhagsgatan 18 i Göteborg

G = Gittan Mathiason

B = Barbro Mathiason

L = Lisa Åkesson

Y = Ylva Berglund

Var de är födda

B: På Gatsmygen är jag född.

G: Ja där bodde de när Barbro föddes, men jag är född på KK (Kvinnokliniken). Barbro är född på ett privat förlossningshem. Där Gudagott är.

Hårfrisörska och guldmedalj i Allsvenskan

G: Mamma hade damfrisering i första våningen och vi bodde på tredje våningen. När Barbro föddes hade hon barnsköterska. Men mamma ville inte att hon (Barbro) skulle vara hos någon annan så hon lade ner det där med håret. Hon var förvärvsarbetare och egen företagare vilket var lite ovanligt. Pappa jobbade på Elektrosandia och var försäljningschef, sen på Asea Scandia och han jobbade tills han var 75 år. Han blev hämtad för att han skulle följa med ut till kunder och så, för han var duktig i sitt arbete. Då skulle han lära upp andra.

B: Han älskade att jobba

G: Han var fotbollsspelare en gång i tiden i Gais så vi har en guldmedalj från 1924 i Allsvenskan. Pappa stod i mål. Mamma var från Vadstena.

Flytten till nya huset

G: Mars 1943 flyttade de till bostaden. De köpte huset för 44 000 kr då av Gustavsson som var spårvägare och lärare.

B: Tulltjänstemän och spårvägare var väldigt många (i området)

G: Huset var byggt 1923. Jag var 5 år och med pappa när (till) de (som) övertog vår lägenhet och då betalade dom en sista peng och då visade de runt mig var jag bott en gång och jag tyckte det var så spännande

B: På Kungsladugårdsgatan 20 var det

G: Jag bara minns ett endaste tillfälle. När de gick hit, så hade de lite att bära och då fick jag bära en golvlampa. Vid Rododendronbusken fick jag sätta ner den kommer jag ihåg, för det var lite tungt. Den golvlampan hade de i jättemånga år. Det är det enda jag kommer ihåg ifrån flytten. Jag var 5 år då. Det var mörkt och eländigt för det var ju i mars månad. Jag känner hur jag håller i golvlampan. Jag tyckte väl att det var något stort som var på väg att hända.

G: På Kungsladugårdsgatan hade vi en lägenhet med 2 rum och kök, på tredje våningen. När mamma lade ner verksamheten bodde det andra människor på första våningen. Hon hade lärt upp sig nere på Karl Johansgatan.

L: Varför flyttade ni till det här huset?

B: Mamma var ju född på landet och ville ha grönt omkring sig, så hon kunde odla. Och de promenerade som man gjorde förr och tyckte det var (ett) fint (område). Sen var det ju inte så långt att bära grejer

G: Man hade ju inga bilar. Cykel hade pappa men inget annat. Han cyklade jämt varje dag till jobbet nere på Burggreveplatsen. Sen flyttade de (arbetsplatsen) till Frölunda men det var på senare tid

I samma rum

G: Huset var stort men vi hade hyresgäster. Vi bodde fem här nere för vi fick en lillebror som föddes när vi flyttade hit. Vi bodde alla fem i det rummet (pekar på sovrummet). Det var ju en babysäng och så hade jag en mellansäng och Barbro en säng och mamma och pappa en dubbelsäng. Så bodde man då. Det här var finrummet med radion där man kunde lyssna. Mamma och pappa gjorde det på kvällen för då skulle vi sova och vara tysta. Sen hade vi en bäddsoffa om morfar kom från Östergötland. Då sov han där när vi firade jul och så.

B: Pianot fick mamma redan när hon var ung. Det var gammalt redan då, men jag älskar klangen i det. Morfar var och hämtade det med häst och vagn.

G: Vi fick inte leka i bästa rummet men i vardagsrummet. Sen var det så här att vi hade ett lekrum i en liten hall till nästa entré.

B: Och där var alla leksaker. Så egentligen skulle man hålla sig där men det var väl sällan man gjorde för det var ganska trångt

Hyresgästerna

G: På övervåningen bodde en lärarinna och hennes dotter först och sen flyttade dom. Hon var skild, mamman. Sen kom det ett par. Han jobbade på Transatlantic (rederi) och hon som hette Sylva, på Amerikalinjen. Hon kom hem med Amerikadocka till mig, gå-docka och en annan docka och han kom hem med en kokosnöt, och det var ju gott att äta så pappa, jag och Björn (lillebror) gick ned i källaren och pappa tog en yxa. Han visste inte att det var kokosmjölk i det, så vi blev ju alldeles nedskvätta. (skratt)

B: Man visste ju ingenting då. Det var ju bara på bild man hade sett det.

G: Det var spännande med dem (hyresgästerna). Han var ju borta tre månader men hon kom ju hem oftare.

B: Och mamma kom hem med en klänning med gröna paljetter på fickan, ganska stor. Den glömmar jag heller aldrig. Man hade ju aldrig sett något sådant. Hon fick den av Sylva. Hon hade också nylonstrumpor och sånt.

G: Alla hus hade ju hyresgäster utom huset på sidan. Där bodde en familj. Men pojkarna var ju mer vuxna där än vad vi var. Men mitt över där bodde tant och farbror Skruv och farfar Skruv och en dotter och en son. Alla bodde på första våningen i två rum och kök. Men så var det en hall där det fanns ett skåp (sängskåp) och dit kom Herman Lindholm som startade Liseberg. För han bodde i radhuset här nere (Kungsladugårdsgatan 37). Han kom till den gamle farfar Skruv och när jag och Ros-Marie var där och lekte, så satt de och drack grogg där. Han var rund. Och Kristian Wedel sa att varför Liseberg var rosa, berodde på att han (Herman Lindholm) tyckte om lingon med mjölk. Så det var den rosa färgen.

Om de judiska grannarna

L: Varför rev de huset (på andra sidan gatan)? Det är ju det enda nya huset på gatan?

G: 1963 var det ett par som köpte huset. De hade suttit i koncentrationsläger och var judar och kom hit och ville ha ett nytt hus. Så det kom en grävsropa och slog ner det gamla och byggde upp det här. Det hade inte gått idag. Där finns en källare som de har inrett och hyr ut idag. Och vinden har de inte gjort något, så det är bara ett plan. Lite opraktiskt men det var byggt för tre personer. De hade suttit i fem och ett halvt år (i koncentrationsläger). Sonen har vuxit upp här (i Kungsladugård) och vi har kontakt med honom. Han bor i Schweiz nu. Jag har varit där och hälsa på honom tre gånger. Vi har väldigt mycket kontakt med honom och hade med föräldrarna också.

B: Mamman, hon var världens underbaraste kvinna.

G: Pappan levde tills han var 94 år. De var så sjuka (efter kriget). Han hade bara en lunga och Miriam (mamman) blev ju också gammal. De var jättegoda människor

B: Och så tacksamma för att livet tagit denna vändning

G: Hon var alltid rädd för att något skulle hända

B: När hon åkte spårvagn hade hon aldrig några smycken på sig. Det skulle inte vara den saken som gjorde att de slog ner henne

G: Och så fick de ett hus som var kosher också

B: Miriam kunde berätta lite ibland, men inte så mycket för då blev det kaos i huvudet. De var uppställning klockan 4 varje morgon i säckar och så gick de där Gestapo och pekade ut vilka som skulle bort. Så fick de två brödbitar på hela dagen, så tänkte de på när de skulle äta brödet. Åt man på morgonen så hade man ju ingenting kvar.

Barbros flyttkarriär

B: Men jag har inte bott i det här huset hela tiden. När mamma och pappa gick bort -02, flyttade jag hit tillbaka. Men jag har bott i området och i Landala också. Och i Borås i något år, så jag har gjort små utvecklingar.

G: Men sen har du ju bott på Kungsladugårdsgatan 57 och på Oxhagsgatan 22. Men jag har bara bott här, utom en utveckling på folkhögskola. (1 år på Helsingborg och 1 år på Nordiska i Kungälv)

Kvaliteter i området

G: Jag gillar att odla i trädgården och sen så är det nära och bra till allting och så känner man lite folk och har väldigt snälla grannar. Idag har en av dem kört till sopstationen och slängt grejer och jag följde med. Hon är jättegullig och väldigt hjälpsam.

B: Vi har otroligt bra grannar och en fin samverkan. Vi trivs ihop. Så fort det finns någonting att fira så firar vi.

G: Mamma och pappa bodde i bottenvåningen. Mamma dog i sin säng här nere och pappa låg på sjukhus en vecka och då var jag där hos honom.

L: Och nu har ni varsin lägenhet?

G: Ja men vi äter ihop för man giter (orkar) inte stå och laga för en person

Viktiga butiker i området

G: När man tänker på området så tänker man mycket på hur det var förr. Jag skulle hoppas att det var så igen, framför allt med affärer. Här (på hörnet Oxhagsgatan/Klintens väg) var skomakeri, därnere var charkuteri i det röda radhuset Kungsladugårdsgatan/Klintens väg. På andra sidan var specier och kemikalieaffär och så var det tobaksaffär och damfrisering på andra sidan radhusen.

Att äga hus och hjälpas åt

G: Och här i hörnan, bakom det här huset, i korsningen var det Konsum i den lilla delen och så specier. Där är det fortfarande stora fönster. Sen så köpte vi det och du (pekar på B) bodde där uppe, nej min chef på tandkliniken köpte det först och hade tandklinik där. Så där gjorde vi proteser och efter honom så övertog vi (systrarna) det. Och då startade en damfrisering när vi hyrde ut det och jag hade fotvård och så lagade jag lite proteser också.

B: Vår bror gick bort och han hade en del i det huset och jag ärvde den delen. Så vi ägde det huset

G: Och det radhuset nere på hörnet också. Vi har hjälpts åt hela tiden när någon har flyttat, så det har varit naturligt. Både mamma, pappa, Björn, Barbro och jag hjälptes åt. Sen köpte vår bror ett hus i Skytteskogen. I radhuset på Kungsladugårdsgatan bodde först vår bror och sedan Barbro.

Charkuteri och strykinrättning

G: Charkuteriet lade nog ner på 70-talet för Öhlander ägde det och hans barnbarn Claes, bor uppe på Svalebogatan.

L: Hans farmor och farfar (charkuteristen) bodde här i området

G: Här i vårt hus före vi flyttade hit var det en strykinrättning (i källaren). Mamma och pappa kallade det för strykrummet

B: Det var det också på andra sidan Kungsladugårdsgatan

G: Man tog de tvättade kläderna på cykeln och så ledde man över det. För mangel hade inte så många då.

Hirseman konfektyr, Broströmska och Fagerbergs Taxi

G: Här på Oxhagsgatan så hade vi också en godisaffär i näst sista villan. Hirseman hette det och det var jättefin konfekt. Då kom det bilar från Broström och andra företag och hämtade lådor. Vid jul och påsk brukade vi leka utanför, för Tage (ägarens son) kom ut med trasigt godis då

B: Ja och då var det väldigt noga med att hålla sig där borta

G: Det var mycket verksamhet förr och det saknar vi idag. Och borta i Broströmska, där var både specier, mjölkaffär och charkuteri och uppe i pensionärs...där var det speceriaffär. Fagerbergs som hade taxiverksamhet drev det. Hans sonhustrur stod där i den lilla speceriaffären. Släkten är kvar i området. Det är barnbarnsbarn som bor där. För där bodde gamle Fagerberg som hade taxi. När vi hoppade hage så tyckte vi att han kunde köra en annan gata. Han behövde inte köra här.

B: Men det var också lite kul ibland att få se bilar som när de stannade hos Hirseman och hämtade godsaker. De stängde kanske på 60-talet?

G: Ja då tänkte vi inte på det, eftersom det var lite för fint godis att gå och köpa. Man kunde inte köpa hur som helst där. De hade verksamhet i första våningen och bodde i den andra.

Lundgrenska och Ica Toppen

G: Bara att gå runt i området och titta och i Lundgrenska, är det väldigt fint i deras trädgård.

B: Där har vi varit inbjudna några gånger och lyssnat på körsånger. De har som en scen.

G: Under pandemin blev vi inbjudna av dem som jobbar på operan, Fridolfsson. De var där och spelade och hade en jättefin kör med.

B: De är körledare båda två

G: Handlar gör vi på ICA Toppen och på Effkå om vi inte åker till ICA Maxi. Men det är väldigt sällan. 90% handlar vi på ICA Toppen. Där var förr Konsum, skomakeri, post och kemikalieaffär. Men vi har aldrig hört att det skulle vara byggt som en norsk flyktingförläggning.

Minnen av andra världskriget

G: Under kriget fick vi ha lådor utanför fönsterna som mörkläggnings och att dra ner mörka blåa rullgardiner. Det är det enda jag minns när kriget kom nära.

Att skriva upp varor

Kemikalieaffären låg på hörnan av byggnaden mot Slottskrivaregatan. Och på Snäckvägen var Ahlbergs speceriaffär och en kompis till mig Eva Gunne, som bodde här gick dit för hennes mamma var död och de hade hembiträde som bodde där och då fick vi gå dit och hämta varor och hon betalade aldrig. Jag kom hem till mamma och sa: "Det är jättekonstigt. De köper olika saker och betalar ingenting. De bara skriver lite". Men då sa mamma deras pappa går dit och betalar varje månad för de har hembiträde, men här betalar vi själva.

Svalebo och Blodnävar

Y: Går ni uppe i Svalebo?

G: Nej det gör vi inte mycket och vet du varför? När man gick i skolan, Kungsladugårdsskolan så vågade man inte leka i Svaleboskogen för de sa att det var Blodnävar där. Så man var jätterädd och vågade inte leka där. Vi bara stod och lyssnade på några religiösa när de kom och spelade där. Man vågade inte gå upp och gå in och det har visat sig senare att i Sandarna, så var det ett kvarter som hette Blodnäva och vi förstod inte att det var en växt, utan trodde att de hade blod på nävarna. Jag var livrädd men en granne hon går där varje dag och vågar gå ensam där. Hon säger att det är jättebra där. Det är inte farligt

Öppna grannar

G: Här på gatan flyttade det in några människor för några år sedan. Det känns som om vi har känt dem hela livet.

B: De är den typen av människor som är öppna och pratar gärna när de kommer förbi och tvärs över bor Lotta och Anders med sina flickor och dem har vi haft kontakt med sedan den första minuten de kom. Det är mycket bra människor.

Sopgångarna

L: Sopgångarna är speciella

G: Ja egentligen är det så här. Förr när vi växte upp, så var pappa tvungen att be att få låna nyckeln till grinden. Vi fick ju inte gå där för den går tillhör ju radhusen. Det är ju deras mark

B: Man fick aldrig göra en utgång från tomterna här, men det gör de ju nu.

Politiker i området

B: Och varför det är balkong och altan beror på att politikern Herman Lindholm bodde där. (det radhuset som systrarna ägde ett tag). Han var sosse. Han bildade ju Liseberg

L: Är Lindholmskajen efter honom?

B: Det kan det vara¹

G: Och i nästa radhus bodde Axel Dahlström. Han var också sosse. Så det var politiker som bodde där.

Y: Jag minns en annan politiker i området

B: Erik Gunne!

G: Han var min lekkamrats pappa och han var ju gift med Stina Gunne som var riksdagsman för Moderaterna. Hon var jättegullig och rar. Men han var ju lite så, att man inte fick komma för nära, för han var så rädd att man skulle prata politik. Han hälsade bara avmätt på andra människor, för han ville inga frågor ha. Men han kunde prata när man var där hemma.

Fikapaus

Social kod

G: (Berättar om en grannkvinna som ligger på marken): Nu dör hon, hon svimmar (skratt) Nu har hon gjort en snöängel!

B: Idag rör man sig på ett annat sätt. Då var det stelare, mer värdigt. Hon var polisfru. Det var lite värdigt. Därför var det så konstigt att hon gjorde det (låg på marken). Till och med mamma undrade vad hon gjorde

Barbros jobb

B: Jag bodde i Borås ett tag och så bodde jag uppe i Landala, när de byggde det. Jag jobbade ju på Chalmers då, så det var nära och bra. Där bodde jag en tre, fyra år. Jag var på kontoret, så jag var ingen forskare utan på personalsidan. Det var ett mycket trevligt jobb. Då hade vi Kristian Wedels pappa som chef, Bengt. Hans fru hittade på maträtter och sånt. I Hemmets Veckotidning tror jag att det var, att de fotograferade hennes mat. Sen hade de varje år innan advent, hade de kaffe och då hade hon bakat. Det var så trevligt. De bodde ute i Frölunda, åt Åkered, där ute.

Bilar i området

L: Ni känner igen bilarna?

B: Ja det gör vi fortfarande

Konstnären Teodorsson

G: Sten Teodorsson var konstnär. Maria (barnbarn till S. Teodorsson) bor i andra huset här och Inger (dotter till S. Teodorsson) bor i första huset, som jag lekte med. Hon kan minnas mycket. Pappan var konstnär och mamman arbetade på Televerket. När jag var hos Inger och lekte, så kom det tanter dit

¹ Namnet Lindholmen kommer av den lindbevuxna ö som ända fram till 1855 var avskild från Hisingen https://sv.wikipedia.org/wiki/Lindholmen,_G%C3%B6teborg

på dagen och mamman var ju inte hemma. Bland annat kom en färgad tant och man trodde vad är detta? Tar han emot främmande tanter. Men han Sten Teodorsson var alltså skulptör och bland annat av Fagerberg gjorde han en byst. Han var en duktig konstnär. Men det var konstigt att mamman arbetade och så var pappan hemma. Det var inte vanligt. Han jobbade alltid hemma så det fanns ju alltid någon där. Hon är något år yngre eller så än mig. Inger Linderås bor ju här på Klintens väg och Inger Bergfeldt bor ju där? Inger Linderås föddes ju nere på Godhemsgatan och hon var gift med kyrkoherden i Carl Johan.

L: Inger Bergfeldt är mamma till Maria (Linderås) och bor i hörnan Fågelfängaregatan/Ståthållaregatan. Hon kan ha goda minnen?

G: Ja det kan hon och hon kan ha andra minnen

Söndagsskola i Broströmska

G: Och sen gick vi ju i Söndagsskolan här nere i Broströmska (stiftelsen). Det var julfest och jättemycket roligt där och där gick vi väldigt många barn. Carl Johan hade också nere i stugan vad hette den Barbro? I mitten av Älvsborgsgatan, innan man kommer till Vagnhallen, där låg det ett hus och sen var ungdomsverksamheten uppe på Godhemsberget på Blåsut. Det var också mycket aktivt där. Man hade konfirmander och ungdomar och där träffade man väldigt många. Det var nästan lite fostran också kan man säga. Och det var tanter man lärde känna, fröken Nilsson och Inger Larsson.

B: Det var roligt att gå till Söndagsskolan. Man ville ha en peng av mamma och lägga i en sparbössa där satt en liten svart pojke och bockade och tackade.

G: Och den finns i Carl Johan för jag har ju varit med i kyrkorådet och jag har varit kyrkvärd här och där är ju den lilla svarta pojken (ett föremål) man hade i söndagsskolan.

Kyrkan och Linderåsfamiljen

G: Men nu är det pastorat, så nu är ju inte Carl Johans sig likt. Nu är det inte mkt gudstjänster här borta och Ludvig (Lindelf) som varit en rolig präst, slutar nu och kommer till Guldhedskyrkan. Han har en podd med kyrkoherden Pontus. Han är son till Gunnar Bäckström som bodde här borta som var klasskamrat med vår bror. Gunnars mamma och vår mamma pratade ofta för hon gick förbi här. Och Maria Linderås svärfar bodde ju på Klintens väg och där bor ju fortfarande Inger. På vänster sida härifrån andra från slutet. Barnen bor där, Ingemar Linderås och hans syster växte upp. Det bor Linderås på varsin sida. Ingemar var ju med i ungdomshem och så blev han kyrkoherde så småningom. Kyrkan i Kungsladugård skulle fira 60 år men så kom ju Covid. Vi lekte ju där förr. Pojkarna sparkade boll och flickorna lekte på nersidan. Det var ju ingen gata då utan en lekplats.

B: De andra kyrkorna var inte byggda för äldre som hade svårt att gå. Det var ju mkt trappor i både Carl Johan och Birgitta. Så de behövde bygga en som var mera tillgänglig.

G: Det var syföreningen här, Ingemar Linderås mamma som var väldigt aktiv i den. Hon såg till att det bildades en sygrupp och så sydde de ihop till den. Det här kan Inger Lindros mycket mer om och Maria. De hade försäljning på basar hitom Sanna kyrkstuga nedåt Älvsborgsgatan. Men där är ju andra hus nu. Jag tror att mamma vann en av Göteborgsstolarna där. (Pekar på en stol med broderad sits i finrummet).

Att vara kyrkvärd och koka soppa

Y: Kyrkan är en av grundpelarna i era liv sedan ni var små och du blev kyrkvärd (G). Har du också varit engagerad (B)?

B: Nej inte förrän nu när vi kokar soppa.

G: En grupp med Lene-Lotte och Agneta Eriksson som bor i Lundgrenska, har bestämt sedan tidigare och en som bor på Svalebogatan, Aina och Ingmarie som också bor där uppe. Så är vi två grupper som har ansvar för var 14:de dag, så kokar vi soppa, bestämmer vad vi ska ha och handlar på Ica Toppen. Så har vi en liten andakt först, och så äter vi och så blir det kaffe och kaka efteråt. Andakten håller Ingmarie eller Agneta, de är bäst på att prata. De är med i kyrkorådet och båda är kyrkvårdar. Vi vänder oss till ensamma i området. Det är sånt som är bra och Maurits som bor i engelska radhusen har ingen som lagar middag till sig, så han tycker soppan är bra. Han är begravningsentreprenör men han jobbar egentligen inte längre, för dottern har företaget, men han måste ju rycka in.

B: Det kommer så där 16–18 stycken.

G: 30 kr tar vi och ofta har vi bakat själva. Det är väldigt viktigt att ensamma människor kommer och träffar någon och äter ihop. En man går ner till Mariaträffen och där var ju mamma. De ordnar också lite. Det beror på hur frisk man är, men det är väldigt bra.

Kvinnojouren

G: Jag har tagit hand om misshandlade kvinnor. Jobbat på kvinnojour, ideellt alltså. Jag har varit ordförande bland annat. Vi startade 1982 och vi sålde i höstas för två kronor. Vi köpte för en krona, så vi fick dubbel betalt. Vi har sålt till *DreamCenter* en gren av Smyrnakyrkan. Det fungerar jättebra för det går inte att få jourare nuförtiden. Det har inte gått på ett bra tag. Vi hyrde ut den till *Terra fem*, en annan kvinnojour. De hade inga jourare. Det kom från Stockholm en nerresande och bodde men då är ju kvinnorna ensamma och det går inte i ett sånt hus. Nu har *DreamCenter* en föreståndare som bor där och så kommer flickor som läser bibelskola, samt misshandlade. Då finns det alltid folk där. Den ligger i Åkered. Vi köpte den från EFS. Tandkliniken där jag jobbade. Det var sonen där, så det är så jag blev involverad. Han jobbade i Diakonicentralen och märkte att det var så mycket misshandlade kvinnor. Och startade den här jouren och då fick vi köpa lokalen som hade varit en form av dagis. Jag hade en patient vars svärson jobbade på NCC, så vi fick gjort en stor tillbyggnad gratis. Den var jättefin. Väldigt bra lokaler. Sen skänkte vi, vi hade ju inga pengar, vi skänkte kläder och allt möjligt.

B: Handdukar och lakan och porslin. Sen var det en av flickorna som kände Märta Ågrens dotter, så hon bidrog med mycket. Det var kontakter som gjorde alltihop. Vi hyrde ju ut på slutet till *Terrafem* men de kunde inte. Vi betalade räkningar och de hyrde ju från oss. En elräkning på 27 000 kr. De hade öppnat fönsterna och haft på elementen under.

Gittans jobb

L: Kan du berätta hur fotvården fungerade?

G: Ofta var det så att människor var ensamma. De behövde ha stöd och så och ville ha kontakt. Ville ha att någon lyssnade på hur de kände sig. Många gånger tyckte de att de var svikna av sjukvård och andra

B: Det var mer kuratorsjobb

G: Ja, jag sa ofta att jag på kvällen behövde sitta i en svart garderob där det var alldeles tyst. För det var mycket att lyssna på. Det var inte så roliga saker.

Boende på Broströmska och Lundgrenska

G: Många hade inte bott här så länge, om de kom till Lundgrenska eller Broströmska. Du måste ha varit på sjön för att bo där, men på Broströmska kan du också ha varit anställd på kommunen

eftersom kommunen äger tomten men inte huset. Änkan köpte både mark och hus men det gjorde de inte Lundgren. Mannen kanske har varit på sjön. Det är inga stora lägenheter men fina. Sen har de lite aktiviteter i källaren.

B: Hembränt och sånt. Det pyser i källaren (skojar Barbro).

Två lösa Bill

L: Fanns det ställe där männen kunde gå och dricka?

G: Nej det fanns inget sånt. Alla serveringar som finns här nere (Mariaplan) blir man ju väldigt förvånad över

B: Men så här var det, förr vände 3:ans spårvagn vid Ica Toppen och där kunde man gå och köpa två lösa Bill och så kunde man stå under tallkronorna och röka eller gå in där lekplatsen är. Där träffades jämnåriga och där kunde man kolla på pojkar

G: Det var så att det bodde en pojke på Broströmska och en på Högsbogatan och den ena hade hund och Eva min kompis hade hund. Så köpte man två lösa och så gick man dit och så var de killarna också i skogen med hunden, så det var en bra anledning att träffas där (med hundarna). Det fanns en Pressbyrå (vid vändplatsen) och så var det inga villor på kullen.

Hem för blinda

G: Det fanns ju ingen lekplats här och seminariet fanns inte. Det var en äng och så gick det ett vattendrag och så var det en bro över och där var ju alla påskeldar. I det sista huset som nu är Altbo bodde det blinda. Jag tyckte alltid, sånt slöseri. Här är påskelden och så är de blinda. De ser ju ingenting! (Skratt)

Inga toaletter och Pudervippan

G: Jag följde med vår grannes barn till skolan för dom sa att skolan varit ett slott. Jag sa att slottet ligger där nere vid hamnen till. Det här är byggt som en skola och så berättade jag hur det var när vi gick i skolan. Då fanns inga toaletter. Idag så öppnade de bara dörren och går. Vi fick ju aldrig gå på toaletten under lektion. Då skulle vi gå ner under, (i källarvåningen) där gymnastiksalen var.

B: Man hade kissat ner sig innan man kommit dit.

G: Ja det gjorde man säkert. Sen hade vi en simbassäng där vi fick lära oss att simma. Den lär finnas kvar men det är inget vatten i den. Och tandläkare hade vi ju och syster Stina.

B: Den beryktade Pudervippan. Har ni inte hört talas om henne? Hon var tandläkare och hade varit på många skolor och var väldigt noga med sitt utseende. Så fort hon var färdig med en patient ska hon ha vippat sig. Så kom jag dit och var sju år för en undersökning och så hittade hon ett litet hål och gav mig bedövning och sa: "Nu får du inte bita ihop för då kan du bita av dig tungan". Jag blev jätterädd, satt ensam och gapade i väntrummet. Rätt som det var kommer mamma. Då hade hon (Pudervippan) glömt av mig. Hon har varit överallt i Göteborg och lika skräckinjagande.

G: På mig drog hon ut en framtand fastän jag bad om att jag kan väl få låta bli, för jag ska gå och fotografera mig idag. Nej den ska vi ta. För jag var nämligen fotomdoell i Femina för stickat. Det fanns en kvinna här nere som hade stickaffär och då var det hemmafruar som stickade upp. Jag och min bror var ganska mycket med (i tidningen och visade) stickade kläder då. Garnaffären låg vid Gudagott.

Bra i Kungsladugård

Y: Säg tre bra saker om Kungsladugård.

B: Det är ett vänligt område med bra människor. Man kan trivas här.

G: Och sen har man ju affärer ganska nära. Både fiskaffär, specerier - och klädaffär behöver man inte i vår ålder.

B: Jag har inte träffat på någon som inte skulle kunna tänka sig att bo här.

G: Vänliga människor. När vi sitter på verandan så hejar nästa alla när de går förbi. Så var det inte förr. Yngre människor är mer fria och hälsar och så.

Dåligt i området

G: Jag vet inget dåligt. Allt fungerar bra.

Förändringar i det egna huset

G: Vi har bergvärme och det gjorde jag för många år sedan innan Barbro flyttade hit, men så skulle grannen ha bergvärme här. Det visste vi ju inte. Plötsligt en dag sa Barbro: det ser ut som en bormaskin för bergvärme! Då kontaktade vi vårt bergvärmeföretag som ringde grannens företag och fick stoppat det. Vi fick ju minusgrader när apparaten gick sönder men det gjorde ingenting för jag hade tjänat in de pengarna (på bergvärme). Vi fick sätta in en ny apparat och göra ett nytt djupare borrhål, så det gick ju bra.

L: Har ni ändrat inomhus?

G: Den dörren (pekar) har Barbro tagit ett större hål i. Sen har jag rivit av alla linoleummattor, men vi har inte tätat emellan. Bytt kök, kyl och frys har vi gjort, men inte så hemskt mycket annat. Fönsterna är bytta på 50-talet men jag har bytt där uppe till treglas för jag fick inte tvätta fönsterna på utsidan för Barbro och sitta ute. Nu tar fönsterputsaren utsidan, Harald (heter han) som putsar hos oss. *Glasklart* (företaget).

B: I huset har vi gjort en del småingrepp. Det som krävdes. I mitt rum har jag satt in ett litet fönster. Det är det enda. Nu ska vi byta ytterdörr. Den är 100 år i år så den är väl dags att byta.

Skillnaden mellan Kungsladugård och andra områden

G: Jag tycker att detta är luftigare om man tittar på Änggården till exempel eller Guldheden som är K-märkt. På Guldheden är det mörkare. Där fick de väl bara måla brunt. Det fick ju vår granne mitt över men nu har de släppt på det. Alla husen här har också varit bruna. Men pappa höll ju på, på somrarna, han kunde aldrig följa med när vi hyrde på olika ställen för han måste alltid måla och då kom ju plattorna, men det är inget vi bryr oss om. Alla var dystra förr. Sen har jag ju en fransk balkong där uppe. Fönstret var ruttet så det blev en balkongdörr och det är väldigt bra. Då behöver man inte gå ut med mattorna, utan kan hänga dom där uppe. I källaren har vi stora fönster. Där hade jag fotvården i många år.

Städning

L: Men annars sköter ni allt och städar?

G: Ja

B: Fast städar och städar...jag öppnar och gör lite tvärdrag ibland.

G: Fast nu har vi städat lite extra för jag har en katt som sover uppe hos mig. Han är svart och tappar hår så då har vi tvättat filter. Nu är han på semester.

Gemenskapen med grannar

Y: Har gemenskapen förändrats med grannarna?

G: Det har kommit in nya

B: Man kan säga att den har förbättrats.

G: När pandemin var, så fyllde både jag och Barbro jämt. Då kommer de med en skottkärra med ljus, champagne och granris och står utanför och sjunger. Så fyllde Lotta år och då var det samma där. Vi har en sammanhållning. Det är väldigt bra sammanhållning.

B: Mamma gick till tant Karlsson och drack kaffe och tant Sallander. Inte någon mer.

G: Men det berodde på att mamma hjälpte dom, eftersom hon hade varit damfrisörska så klippte hon håret och ondulerade med locktång och så handlade hon åt dem ibland, för de var ju äldre. Hon hjälpte dem. Sen var vi där på juldagen varje år hos tant och farbror Karlsson. Trädgården var fantastisk. Klockan 9 varje morgon var han ute och sopade både trottoar och trädgård för att det skulle vara fint. Då sa pappa: Nu är klockan nio för nu är Erik ute. Det var på ett annat sätt. Människor var ju väldigt vänliga, men man kanske inte gick till varandra.

Y: Ni har fortsatt en tradition?

B: Ja vi är fostrade så att hjälpa till.

G: Och det är roligt. För vår brorson är i Australien så han är ju väldigt långt borta

B: Och har en ettåring

G: Och är gift (med en australiensiska). Han vill ju komma till Europa eller Sverige men det är ju inte lätt.

L: Så grannarna har varit viktiga?

G/B Ja!

L: Ni är ju kända i området (skratt).

Trädgårdsskötsel

Y: Har grönskan förändrats?

G: Nej det tycker jag inte, men folk skötte i allmänhet trädgårdarna bättre förr. Exempelvis sopgången. Var inte den skött, så hämtade kommunen inte soptunnorna. Det var väldigt välskött och det var låsta grindar, så det kunde aldrig komma in någon för att göra inbrott, som det kan nu. Man skötte allt, även träden och lät de inte växa upp hur som helst. Man tänkte på grannen. Idag tänker inte folk lika mycket på det.

Problem med Altbo

G: Jo Altbo och knarkförsäljningen här i området. Det är mycket knarkförsäljning även på lekplatsen. Många barn vill ju inte gå ensamma till skolan. Signe som är 8 år är jätterädd. Går man där på Oxhagsgatan så får man hålla henne i handen. På Effkå jagar ju ut dom. Dom vet ju vilka det är, att folk bara går in och tar. Det var en kvinna som satt utanför Ullas grind och banka huvudet så här i trottoaren (visar) så jag gick över och sa: "Är du skadad. Behöver du hjälp?" Men fick inget svar och sen efter en stund reser hon sig upp och går. Hon var i 40-års åldern. Sen efter en stund kommer hon igen stapplande. Då ringde jag de nya grannarna, som kom de är två en man och en kvinna. Då fick de henne att gå mot Altbo på Fågelfångaregatan. Då kommer hennes syster ut. Hon har gjort sönder

Ullas grind, ryckt i den. Systemen var också påverkade. Jag såg henne för ett tag sedan och hon såg inte särskilt bra ut. Vi har fått telefonnummer så vi kan ringa väktare.

L: Är du rädd?

G: *"Nej jag är inte rädd"* och jag säger till Signe 8 år: *"Du är stark Signe du kan bara putta omkull dom. För dom är så lealösa. Du behöver inte vara rädd. Putt bara till, så ramlar dom"*. För att hon inte ska bli så rädd. Ibland när det kommer en äldre man så frågar hon: *"Är det en fullegubbe?"* (alkoholist) Det värsta är dom som är i 40–50 års åldern. Det var en kvinna som jag hade som patient i fotvården. När de gamla flyttade ut, så kom Altbo i stället. Då hade hon en hund, en schäferhund. Kvinnan var tandlös. Min patient tyckte synd om hunden. Så hon gav den mat. Då åt ju kvinnan upp maten. Sen gick hon in i trädgårdarna och plockade det hon ville. Hon gapade och skrek och gick omkring här. Hennes man satt inne och hennes barn var omhändertagna.

B: Sådana öden. Helt förfärligt. Men hon var obehaglig på något sätt.

G: Man tänker på skolan som ligger så nära och ett sånt boende. Men det var inte lätt för en gammal människa. Inga hissar och trångt. Det är ju små lägenheter, men det här är ju inte bra heller. Jag vet att Helena (en granne) ser ofta att det kommer en BMW (knarkförsäljare) och så ett kuvert och sen iväg. Så Helena har ett telefonnummer till väktare.

L: Det pågår en del handel

G: Det är hemskt. Människor fördärvar sina liv. Så det är väl det som vi inte tycker är så bra här i Kungsladugård. Det var bättre när det var gamla människor.

Störande dammtrasor

B: Jag gick ju på flickskolan som låg på Skånegatan, Vasa flickskolan. Då gick jag härifrån, så där kvart över sju. Då var jag så arg många gånger, för då var de uppe och skakade sina dammtrasor, tanterna. Man kunde ju få ligga och sova, nej då så skulle de upp och städa och jag var ju så trött. Jag tog spårvagnen från Godhemsgatan.

G: 4:ans spårvagn, den gröna. Eva Gunnes svägerska kom från Skåne. Då hade hon sagt till svägerskan: *"Du ska ta den gröna vagnen"*. Men alla var ju blå! (skratt)

Slottsskogsvallens oljud

Y: Har ljudnivån ändrats i området?

G: Nej förr hörde vi Slottsskogsvallen mycket bättre, men vädret gjorde att vi hör sämre. Det var ju motortävlingar men det har dom inte längre och så jubel när de hoppade höjdhopp

B: Pappa klagade över att det var SM-tävlingar och att det (oljudet) låg på i vinden, men ändå hörde man inte när Benke Nilsson hoppade 2.10 (skratt)

Om Galligani

G: Där låg ju också Galligani där man kunde gå och fika. Det lilla gula huset som ligger där vid Boulebanan. Där såg vi Fatima och vad hette pappan?

B: Karl Gerhard

G: vid den dammen. Hon gick i och badade Fatima. En kändis som man bara hade sett på bild, fick man se. Han skulle nog uppträda där på Galligani eller ngt skulle han göra där. Och så kunde man åka skidor bakom Galligani. För man vågade inte åka i Braghebacken

Sport och lek i Slottsskogen

L: Åkte ni i Slottsskogen?

G: Ja Man kunde sätta på sig skidorna här, för de saltade och grusade inte. Det gick bra

B: Och skridskoisen var alltid väldigt ren och fin. Då satt man en kvart och försökte få på sig skridskorna. Så åkte man i tre minuter, så lossnade de igen.

G: Och när man gick in och fikade fick man ha skridskorna på sig. Det var på hörnet. Där var stengolv och man behövde inte ta av sig. Sen brukade pappa spola vår gång, så kompisar kunde åka skridskor här i vår trädgård. Det var väldigt roligt, så behövde man inte gå så långt.

Snabba cykelbanan

G: Sen så var det inga hus byggda på Sundshagsgatan. Där var vi jättemycket och lekte i Skytteskogen. Jag fick åka och sy skinkan när jag hamnade på en trasig flaska. Det var roligt att leka där för man kunde cykla i den lilla skogen bland träden. Pojkarna hade liksom gjort en snabb cykelbana där. Det var också nära. Det var ju många fler barn som lekte förr. Nu sitter folk med skärmarna. Det är väldigt synd.

B: Man stötte ju alltid på någon när man skulle gå till Stora dammen. Det gick alltid barn där.

G: Och till skolan. Man gick ju bara ut och så hängde man med och var ju ganska många. Jag hade en klasskamrat som bodde bakom ICA-Toppen, så träffade hon några och så gick dom här. Man var en 8–10 stycken när man kom fram till skolan. Man hade sällskap och ingen (vuxen) behövde följa med.

IPad och dyslexi

G: Det är det jag menar med skärmen. Barnen lär sig inte om olika människor och det är otroligt viktigt för framtiden. Jag tycker inte heller att de skulle ha Ipad i skolan. De skulle ha böcker. De kan ju inte skriva skrivstil. Jag är ju dyslektiker och då lär man sig ju inte att stava. Orden kommer ju färdigt (på Ipad). Då vet man ju inte och kan inte läsa till sist. Det är problemet.

L: Hur var det när du gick i skolan?

G: Det var jättejobbigt. Jag var ju dum i huvudet. Fröken ringde hem och sa att: *"Det är ingen idé Birgitta läser engelska. Hon fattar ingenting"*. Och då trodde man ju det. Så jag fick upprättelse först när jag började på vårdskolan. Då sa hon (Min vårdlärare): *"Det bryr vi oss inte om, för det är innehållet som räknas"*. Då fick jag ju jättebra betyg. Tidigare kom jag aldrig in någonstans eftersom det var studentskor som gick före. Jag gick nio år i skolan och sen gick jag på folkhögskola i två år och sen (efter det) började jag att jobba på tandklinik i 25 år, sen kom jag på det här med vårdskolan och sen fotvårdsskolan.

L: Då fick du upprättelse?

G: Om! Jag var ju säker på att jag var dum i huvudet. För det var ju vad jag hörde. Jag och han som hade skomakeriet vid Mariaplan, Jalle. Jalle och jag, vi var dyslektiker. Då skickade de oss till en hjälpklass, men då var vi för bra. Vi passade ingenstans.

L: Det har ändå blivit bättre

B: Ganska grymt att få höra att hon begriper ingenting

G: Det hörde jag hela min skolgång. Det var ingen idé att jag gjorde någonting, för jag var ju ändå dum i huvudet. Varför skulle jag läsa för? Jag hade ju den känslan hela tiden. Tills jag var 40 år. Men det är bättre sent än aldrig.

Vikten av att lära sig svenska

G: Sånt som barn inte möter, de konflikterna, när de mest håller på med apparater och teknik. Det handlar ju om att möta kamrater på ett naturligt sätt. Inte i spel som andra har gjort för att tjäna pengar på. Sen tänker jag också på alla de som inte talar svenska. De kommer inte in i samhället när de inte kan språket och förstår. Det är jättesvårt.

B: Det är stora frågor.

G: Jag talade med en kvinna när jag satt hos ögonläkaren, som var från Polen. Hon kom hit när hon var 13 år. Hon var Civilingenjör och hade jättebra jobb. Men hon sa: *"Det var nästan bara jag som gick till SFI. De andra kom inte"*. Man måste lära sig språket för att förstå andra människor.